

Sygn. akt VI U 3262/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszcy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 9 czerwca 2015 r. w Bydgoszcy

na rozprawie

odwołań: (...) Spółdzielni (...)w B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 27 września 2013 r.,

numer: (...)

w sprawie: (...) Spółdzielni (...)w B.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

z udziałem osób zainteresowanych: M. G., W. B., C. C., F. H., K. K., P. N., R. S. i J. U.

o podstawę wymiaru składek

oddala odwołania.

Na oryginalnie właściwy podpis.

Sygn. akt VIU 3262/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonymi decyzjami Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., działając na podstawie artykułu 83 i 20 Ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z artykułem 81 i 85 Ustawy z 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, ubezpieczenie wypadkowe, ubezpieczenie zdrowotne za zainteresowanych M. G., W. B., C. C., F. H., K. K., P. N., R. S. i J. U.. W uzasadnieniu tych decyzji organ rentowy wskazał, że w wyniku kontroli przeprowadzonej u płatnika składek ustalono, że odwołująca spółdzielnia zawierała z zainteresowanymi dwa rodzaje umów zlecenia. To były umowy dotyczące utrzymania porządku i umowy dotyczące ochrony obiektów. Bądź w odniesieniu do W. B., K. K. i F. H. były to umowy o sprzątnięcie w miejscach wyznaczonych przez pracodawcę oraz o rozprawianie materiałów reklamowych. Te umowy były zawierane na ten sam okres. I organ rentowy wskazał w uzasadnieniu, iż brak było podstaw do odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne od tej umowy, która wskazywała niższe wynagrodzenie. Odwołania od decyzji ZUS-u złożył płatnik składek (...) (...) Spółdzielnia (...)w B., wnosząc o uchylenie zaskarżanych decyzji, bądź o zwrócenie akt organowi rentowemu w

celu uzupełnienia materiału sprawy. W uzasadnieniu swoich odwołań, odwołujący wskazał, że chybione są wnioski organu rentowego, jakoby zawierane przez odwołującą umowy nie spełniały wymogów wynikających z przepisów Kodeksu cywilnego, w szczególności artykułu 627 Kodeksu cywilnego. Zdaniem odwołującego nie występowały w sprawach żadne okoliczności, które mogłyby stanowić podstawę do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne w innej wysokości, niż zadeklarował to powód. W odpowiedzi na odwołanie, na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżo..., w uzasadnieniu zaskarżonych decyzji. Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny. (...) (...)Spółdzielnia (...) Spółdzielnia (...)w B. prowadzi działalność gospodarczą, między innymi w zakresie działalności ochroniarskiej oraz sprzątanania budyktu..., budynków i obiektów przemysłowych. Osoby świadczące usługi ochrony w ramach obowiązków, poza czynnościami z zakresu ochrony, wykonywały również czynności porządkowe, polegające na posprzątaniu swojego stanowiska pracy. Osoby świadczące usługi ochrony przebywały głównie w portierniach, dyżurkach chronionych obiektów o różnych powierzchniach. Zleceniobiorcy podpisujący umowy ze spółdzielnią nie mieli wpływu na fakt podpisywania dwóch odrębnych umów zlecenia, osobno na wykonywanie usług ochroniarskich i usług sprzątanania w miejscu świadczenia pracy. Natomiast zainteresowani W. B., K. K. i F. H., którzy podpisali ze spółdzielnią podwójne umowy zlecenia, umowy na sprzątananie w miejscach wyznaczonych przez pracodawcę i umowy na rozprowadzanie materiałów reklamowych, również nie miały wpływu na fakt podpisywania tych dwóch umów zlecenia. Te okoliczności potwierdza zarówno protokół kontroli przeprowadzonej przez organ rentowy w odwołującej spółdzielni, zeznania świadków D. S. (1)

[f 00:06:35.512] i B. W.

[f 00:06:37.450] , zestawienie składników wypłat ze zleceń w odniesieniu do K. K.. Na podstawie dokumentów zawartych w aktach sprawy, to znaczy złożonych przez odwołującą umów cywilno-prawnych, a także w odniesieniu do K. K. zestawienia wypłat z umów zleceń, Sąd Okręgowy ustalił, że płatnik składek zawarł z poszczególnymi zainteresowanymi dwa rodzaje umów. Była to w odniesieniu do M. G., J. U., P. N., R. S. i C. C. umowa zawierana dzień wcześniej, to była umowa w przedmiocie utrzymania porządku w miejscu świadczenia usługi i druga umowa, umowa o świadczenie usług ochrony. W umowie o utrzymanie porządku w miejscu świadczenia usługi określano wynagrodzenie na niską kwotę, zazwyczaj kwoty 30 złotych. Natomiast drugi rodzaj umowy, ta umowa zlecenia w przedmiocie ochrony obiektów, która..., w ramach których obowiązki polegały na obserwacji, obchodzie terenu, monitorowaniu tego terenu i wykonywaniu czynności ochroniarskich, zawierała określenie godzinowej stawki wynagrodzenia. W odniesieniu do zainteresowanych W. B., K. K. i F. H. zawierano dwie ro..., dwa rodzaje umów. Była to jedna umowa zawierana dzień wcześniej o sprzątananie w miejscach, na obiektach wskazanych każdorazowo przez zleceniodawcę i druga umowa zawierana dzień później, umowa, przepraszam, pierwsza umowa na rozprowadzanie materiałów reklamowych, która zawierała określenie wynagrodzenia 30-złotowego, natomiast druga umowa zawierana w dniu następnym to była umowa na sprzątananie w obiekcie każdorazowo wskazanym przez pracodawcę. Sąd fa..., stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zeznań zainteresowanych. Sąd pominął dowód z przesłuchania P. N., bowiem nie stawiał się on na wezwanie Sądu. Dalej podstawą ustalenia stanu faktycznego były umowy znajdujące się w aktach sprawy, umowy cywilno-prawne, akta kontroli przeprowadzonej przez organ rentowy w odwołującej spółdzielni, a w odniesieniu do zainteresowanej K. K. na podstawie zestawień składników wypłat z umów zleceń. Sąd stwierdził, że zeznania zainteresowanych zasługiwały na uwzględnienie, podobnie jak zeznania świadków B. W.

[f 00:10:36.497] i D. S. (2)

[f 00:10:38.250] . Tworzyły one spójny obraz pracy spółdzielni i czynności wykonywanych przez zainteresowanych. I te zeznania, zarówno zainteresowanych, jak i świadków, jako spójne i logiczne wzajemnie się dopełniały. Podane przez nich..., podane przez świadków i zainteresowanych okoliczności znalazły potwierdzenie w przedłożonych do akt dokumentach. Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd stwierdził, że odwołania nie zasługiwały na uwzględnienie. Zgodnie z artykułem 6 ustęp 1 punkt 4 Ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym podlegają z zastrzeżeniem artykułu 8 i 9 osoby fizyczne, które na obszarze Polski są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi zleceniobiorcami, oraz osobami z nimi współpracującymi. Zgodnie z artykułem 81 ustęp 1 i 6 Ustawy z 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia zdrowotne zleceniobiorców, stosuje się przepisy określające podstawę

wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe tych osób. Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się zaś o kwotę składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe, finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego zgodnie z przepisami ustawy systemowej. Z kolei w myśl artykułu 9 ustęp 2 ustawy systemowej, osoba spełniająca warunki do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnymi i rentowymi z kilku tytułów, o których mowa w artykule 6 ustęp 1 punkt 2, 4 do 6, 10 Ustawy systemowej jest objęta obowiązkowo ubezpieczeniami z tego tytułu, który powstał najwcześniej. Może ona jednak dobrowolnie, na swój wniosek, być objęta ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym także z pozostałych tytułów, z wybranych tytułów także, lub zmienić tytuł ubezpieczeń z zastrzeżeniem artykułu 9 ustęp 7 ustawy systemowej. W przypadku zbiegu kilku tytułów ogólnych obowiązuje zasada pierwszeństwa w czasie, co oznacza, że obowiązek ubezpieczenia istnieje z tego tytułu, który powstał najwcześniej, przy czym możliwa jest zmiana tytułu ubezpieczenia. Już sama treść przepisu odwołującego się wprost do artykułu 6-tego ustęp 1 punkt 4 ustawy systemowej nie pozostawia wątpliwości co do tego, iż w zbiegu nogą pozostawać dwie lub więcej umowy zlecenia. Wskazać trzeba, że zasady ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe określone są w artykule 18 ustęp 1 ustawy systemowej. Artykuł 18 ustęp 3 ustawy systemowej określa obowiązek ustalenia podstawy wymiaru składek, zgodnie z artykułem 18 ustęp 1 ustawy systemowej wobec zleceniobiorców...

[**Koniec części** 00:14:25.000] RTE737072_02

[**Przewodniczący** 00:14:25.258] Jeżeli w umowie zlecenia określono odpłatność za jej wykonaną kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej, akordowej albo prowizyjnej. Zgodnie z artykułem 12-tym ustęp 1 Ustawy systemowej ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Artykuł 13-ty punkt 2 Ustawy systemowej stanowi, iż obowiązek ubezpieczeń zleceniobiorcy istnieje od dnia oznaczonego w umowie, jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia umowy. Artykuł 20 ustęp 1 tej Ustawy wskazuje, iż podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe i ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Artykuł 36 ustęp 1, ustęp 2 i ustęp 4 tej Ustawy stanowi, że każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych osób określonych w artykule 6 ustęp 1 punkt 4 należy do płatnika składek. Zgłoszeń, o których mowa w ustępie 2-gim i 3-cim dokonuje się w terminie 7-miu dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia. Z zestawień powyższych przepisów wynika, że wobec zleceniobiorców, którzy mają określone kwotowo wynagrodzenie stosuje się przepis artykułu 18 ustęp 1 Ustawy systemowej, który wprost stanowi, iż podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalno rentowe stanowi przychód. Pojęcie przychodu określone w artykule 4-tym punkt 9-ty Ustawy systemowej obejmuje przychód w rozumieniu przepisów Ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych z 26 lipca 1991 roku w artykule 3-cim ustęp 1, jako przychód podlegający opodatkowaniu traktuje całość dochodu bez względu na miejsce położenia źródeł przychodów. Przenosząc tę definicję do sfery prawa ubezpieczeń należy stwierdzić, że oskładkowaniu podlega cały przychód osiągniany w ramach tego samego tytułu ubezpieczenia bez względu na ilość zawieranych umów. Przenosząc te rozważania na grunt tej konkretnej sprawy stwierdzić należy, że w przypadku umów o świadczenie usług ochroniarskich usługi sprzątnia, co do których zawarto osobną umowę zlecenia, miały charakter całkowicie drugorzędny, wtórny w stosunku do świadczenia usług ochrony, które stanowiły istotę zajęcia zainteresowanych. Sprzątnie stanowiło znikomy ułamek spędzanego czasu na wykonywaniu usług ochrony przez zainteresowanych M. G., J. U., R. S., C. C. i P. N., którego sytuacja również była analogiczna. Sprzątnie można stwierdzić było marginesem czynności zainteresowanych. Te czynności z uwagi na ich niewielki zakres mogły zostać objęte umową zlecenia na świadczenie usług ochrony. Czas potrzebny na wykonanie czynności sprzątnia był niewspółmierny w stosunku do czasu poświęconego na wykonywanie ochrony. Usługi sprzątnia sprowadzały się do umycia po sobie szklanek w dyżurce, czy do wytarcia stołu. Nawet przyjąć można, mając na względzie zasadę doświadczenia życiowego, że w przypadku pracowników ochrony każdy z nich po skończonej pracy po prostu sprzątał tylko po sobie, czyli w bardzo ograniczonym zakresie. Czyli czynności sprzątnia to były czynności, które w normalnych warunkach wchodziły w skład zwykłych obowiązków pracownika na jego stanowisku pracy i polegających na pozostawieniu miejsca pracy w porządku. W ocenie Sądu zawieranie przez płatnika składek z datą o jeden dzień wcześniejszą umów o świadczenie usług sprzątnia, które nie istniały przecież bez świadczenia usług ochrony, zaś umowy o świadczenie usług ochrony mogłyby się obyć bez usług sprzątnia, czyli zawieranie takich umów na symboliczne kwoty wynagrodzenia służyło ewidentnie obejściu prawa i zmierzało do oskładkowania umów na

nieporównywalnie niższe kwoty, aniżeli umów dotyczących ochrony. Zdaniem Sądu podyktowane to było względami ekonomicznymi i wynikało z chęci poczynienia przez spółdzielnię oszczędności w tym zakresie. W ocenie Sądu można uznać, że umowy za symbolicznym wynagrodzeniem, czyli umowy o sprzątanie równolegle zawierane z umowami dotyczącymi ochrony i umowy o rozprowadzanie materiałów reklamowych równolegle zawierane z umowami o sprzątanie na obiektach wyznaczonych przez zleceniodawcę były pozorne, bo w istocie pozostawienie po sobie porządku mieściło się w usłudze ochroniarskiej. Natomiast zainteresowani W. B., K. K. i F. H. nie potwierdzili, aby wykonywali jakiegokolwiek inne czynności poza czynnościami sprzątania na wyznaczonych obiektach. Nie potwierdzili wykonywania żadnych czynności w zakresie rozprowadzania materiałów reklamowych. Nawet gdyby jednak przyjąć, że te umowy były realizowane, te umowy na sprzątanie zawierane regularnie, zaw..., zawierane równolegle z czynnościami ochroniarskimi bądź umowy na rozprowadzanie materiałów reklamowych zawierane równolegle z umowami na sprzątanie, to trzeba by przyjąć, że taki sposób zawierania tych podwójnych umów stanowił oczywiście obejście prawa i jako takie te umowy były po prostu nieważne. Natomiast składka powinna zostać odprowadzona od umowy głównej, czyli umowy o świadczenie usług ochrony w odniesieniu do M. G., J. U., P. N., R. S., C. C.. A w odniesieniu do W. B., K. K. i F. H. od umów sprzątania na obiektach wyznaczonych przez zleceniodawcę. Wskazać trzeba, że w bezwzględnie obowiązujących przepisach dotyczących ubezpieczeń społecznych ograniczenia doznaje akcentowana przez odwołującego zasada swobody umów. Artykuł 9-ty ustęp 2 Ustawy systemowej odnosi się do umów, co prawda wykonywanych jednocześnie, ale zawieranych niezależnie od siebie, zarówno w sensie rozdzielności praw i obowiązków z danej umowy, jak i w sensie czasowym. Ten przepis, jako zasadę ustanawia obowiązkowe objęcie ubezpieczeniami z tego tytułu, który powstał najwcześniej. Kolejną okolicznością przemawiającą za uznaniem tych umów o ochronę obiektów i sprzątanie oraz umów o sprzątanie i rozprowadzanie materiałów reklamowych za jeden stosunek zobowiązaniowy jest wykonywanie ich w tym samym miejscu i w tych samych okresach czasu. Nie można podzielić poglądu odwołującej, że natura świadczonych czynności w ramach każdej z tych umów jest całkowicie odrębna. Zasady doświadczenia życiowego nakazują przyjąć, że w sytuacji zobowiązania się do wykonywania ochrony obiektu oraz sprzątania w miejscu wykonywania dozoru nie sposób rozdzielić czasowo tych dwóch zakresów czynności, os..., istotą zobowiązania było bowiem łączne wykonywanie tych dwóch zakresów czynności w tym samym miejscu i czasie. Ta wykładnia artykułu 9 ustęp 2 Ustawy systemowej znajduje oparcie w systemowej regule interpretacyjnej, należy zauważyć, że stosownie do treści artykułu 9 ustęp 3 Ustawy systemowej osoba prowadząca kilka rodzajów działalności pozarolniczej jest objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym z jednego wybranego przez siebie rodzaju działalności. Analogicznej regulacji nie przewiduje natomiast artykuł 9 ustęp 2 Ustawy systemowej, który pozwala na wybór innych niż najwcześniejszy, wszystkich lub wybranych tytułów objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli dana osoba spełnia warunki do objęcia ubezpieczeniami z kilku tytułów, o których mowa w artykule 6 ustęp 1 punkt 2, 4 do 6 i punkt 10 Ustawy systemowej. Mając na względzie założenie o racjonalności ustawodawcy należy uznać, że w odniesieniu do osób spełniających warunki do objęcia ubezpieczeniami z kilku tytułów, o których mowa w artykule 6 ustęp 1 punkt 2, 4 do 6 i punkt 10 Ustawy systemowej, w tym z umowy zlecenia, odmiennie niż w wypadku osób prowadzących kilka rodzajów działalności pozarolniczej nie ma znaczenia fakt wykonywania kilku rodzajów przedmiotu zlecenia, jeżeli są lub powinny być objęte jedną umową zlecenia. Sam fakt zredagowania odrębnych umów nie przesądza także o tym, że rzeczywiście w sensie prawnym mamy do czynienia z dwoma stosunkami zobowiązaniowymi. Wniosek ten jest o tyle istotny w realiach tej sprawy, że artykuł 9 ustęp 2 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych uprawnia do wyboru z tytułu ubezpieczeń społecznych w sytuacji, gdy są tu faktycznie różne tytuły. Rozbicie wykonywanych czynności w tym samym miejscu i w czasie i na rzecz tego samego podmiotu na dwie umowy zlecenia nie może być traktowane inaczej niż pozoracja zbiegu tytułów ubezpieczenia społecznego, umożliwiającą na zasadzie artykułu 9 ustęp 2 Ustawy systemowej wybór tylko jednego z tytułów, a w konsekwencji przyjęcie do podstawy wymiaru składek przychodu w niższej wysokości. Działania odwołującego polegające na zawieraniu dwóch umów zlecenia w efekcie doprowadziło, więc do pokrzywdzenia samych zainteresowanych, bowiem zaniżone zostały podstawy wymiaru pobieranych przez nich świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Pokreślić trzeba, że do zainteresowanych nie należał wybór umowy, od której należało odprowadzić składki na ubezpieczenia społeczne, o, o tym decydowała wyłącznie odwołująca spółka. W związku z powyższym Sąd Okręgowy stwierdził, że organ rentowy prawidłowo ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne oraz zdrowotne od sumowanych kwot wynagrodzeń otrzymywanych przez wszystkich zainteresowanych z tytułów, z tytułu dwóch umów zlecenia. Fakt rozbicia usług świadczonych przez większość, przez tych zainteresowanych na czynności

wykonywane z zakresu ochrony i czynności porządkowych, i na czynności sprzątania i czynności rozprowadzania materiałów reklamowych, które zresztą nie były realizowane, miały na celu, jak wskazał organ rentowy prawidłowo w zaskarżonych decyzjach deklarowanie składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne tylko od części przychodu uzyskiwanego przez tych zainteresowanych. W związku z powyższym Sąd Okręgowy uznał, że wszystkie zaskarżone decyzje odpowiadały prawu i odwołania jakiego..., i o..., i odwołania, jako niezasadne podlegały oddaleniu na podstawie artykułu 477 ze znacznikiem 14 paragraf 1 Kodeksu postępowania cywilnego.

[**koniec** 00:27:06.000]